

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ศักยภาพของสถาบันการเงินชุมชนบ้านดอน ตำบลโป่งน้ำร้อน อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาศึกษารวมถึงประมวลเนื้อหาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาในครั้งนี้ ดังนี้

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ประเวศ วะสี (2544) ความหมายของกองทุนหมู่บ้านในที่นี้ไม่ได้หมายความถึงทุนที่เป็นตัวเงินเพียงอย่างเดียว หากแต่มีความหมายรวมถึง คน สังคม วัฒนธรรม ศิลธรรม ทรัพยากร และปัญหาที่ถูกถักทอเข้าด้วยกันทำให้เกิด "คุณค่าที่ไม่ใช่เงิน" (nonmonetary values) คือความใกล้ชิด ความเอื้ออาทรต่อกัน ความไว้วางใจ เชื่อใจ ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะก่อให้เกิดพลังความเข้มแข็งของชุมชนที่เป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะเป็นกลไกขับเคลื่อนให้ประเทศชาติประสบความสำเร็จ

2.1.2 แนวคิดเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชน

สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (2548) สถาบันการเงินชุมชนหมายถึงสถาบันการเงินของชุมชนที่จัดตั้งขึ้นโดยกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเพื่อให้บริการทางการเงินที่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในชุมชนที่ขาดโอกาสเข้าถึงและใช้บริการทางการเงินของสถาบันการเงินทั่วไปตามวัตถุประสงค์หลักเกณฑ์มาตรฐานรวมถึงรูปแบบของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ วัตถุประสงค์ของสถาบันการเงินชุมชนมีดังนี้ 1.เป็นแหล่งเก็บออมเงินที่มีความมั่นคงปลอดภัยและมีผลตอบแทนที่เหมาะสม 2.เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและบรรเทาความเดือดร้อนทั้งในระดับบุคคลครัวเรือนและชุมชน 3.เสริมสร้างสวัสดิการและสวัสดิภาพของชุมชน 4.เสริมสร้างวินัยด้านการเงินและให้คำปรึกษาทางการเงินแก่ชุมชน 5.เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ร่วมกันในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

สุจารี ไชยบุญ (2552) สถาบันการเงินชุมชนเป็นแนวคิดที่เอื้อผลประโยชน์ต่อคนชนชั้นรากหญ้าที่อาศัยอยู่ห่างไกลจากไกลจากชุมชนเมืองเนื่องจากการที่ประชากรจำนวนหนึ่งมีการรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนขึ้นภายในหมู่บ้านจะก่อให้เกิดความเอื้อเพื่อเพื่อแผ้วช่วยเหลือซึ่งกันและกันซึ่งเป็นวิถีชีวิตของคนไทยแต่อดีตกาลที่เลือนหายไปตามกาลเวลา นอกจากนั้นการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนขึ้นจะทำให้เกิดแหล่งเงินทุนชุมชน สมาชิกกองทุนสามารถกู้เงินไปเพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพทำให้ช่วยแก้ไขปัญหานี้ในระบบที่คนจนถูกเอารัดเอาเปรียบทำให้จนซ้ำซ้อน อีกทั้งการเกิดสถาบันการเงินชุมชนยังสนับสนุนการจัดระบบสวัสดิการทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

เลอศักดิ์ จุลเทศ (2553) สถาบันการเงินชุมชน เป็นอีกหนึ่งก้าวสำคัญในการพัฒนาองค์กรการเงินภาคประชาชนเนื่องจากสถาบันการเงินเป็นการบริการทางการเงินในรูปแบบ “Microfinance” แบบครบวงจรเพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนการเก็บออมรวมถึงการบริการทางการเงินที่มีมาตรฐานจากสถาบันการเงินที่ใกล้ชิดมีความมั่นคงเชื่อถือได้ด้วยการเชื่อมโยงเครือข่ายและพัฒนาเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.1.3 แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง

ทักษิณ ไทยาภิรมย์ (2545) ชุมชนเข้มแข็งหรือสังคมเข้มแข็งเป็นวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศไทยเป็นสังคมไทยที่พึงประสงค์ในอนาคตประกอบไปด้วย สังคมคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สังคมสมานฉันท์และความเอื้ออาทรต่อกัน อันถือเป็นทิศทางหนึ่งของการพัฒนาประเทศไทยด้วยเหตุผลที่ชุมชนเป็นรากฐานสำคัญของประเทศไทยในการการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศถ้ารากฐานเข้มแข็งประเทศก็จะเจริญก้าวหน้าไปด้วย ดังนั้นความเข้มแข็งของชุมชนจึงได้รับความสนใจและให้ความสำคัญมากขึ้นโดยที่ความเข้มแข็งของชุมชน หมายถึง การพึ่งพาตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน การเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยน

โกวิท พวงงาม (2545) ลักษณะของชุมชนเข้มแข็งที่เป็นที่คาดหวังและต้องการควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1.เป็นชุมชนที่มีสภาพรวมกันเป็นปึกแผ่น คือสมาชิกชุมชนมีศักยภาพมีการพึ่งพาอาศัยและร่วมมือกันในกิจกรรมต่างๆ

- 2.เป็นชุมชนที่มีศักยภาพที่พึ่งพาตนเองได้ในระดับสูง สำหรับการพึ่งพิงภายนอก จะอยู่ในลักษณะชุมชนมีอำนาจในการจัดการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมสูง

3.เป็นชุมชนที่สามารถควบคุมและจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองโดยอาศัยความรู้และกลไกภายในชุมชน

4.เป็นชุมชนที่พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้สร้างภูมิปัญญา ของตนเองในด้านต่างๆ

ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ (2555) การพัฒนาชุมชนให้มีความเข้มแข็งตามวิถีสิทธิมนุษยชน ก็คือการเคารพ และยอมรับความคิดเห็นศักยภาพ ภูมิปัญญา และความหลากหลายของวัฒนธรรมในแง่มุมต่างๆ ซึ่งนั่น หมายความว่ากระบวนการและวิธีการในการพัฒนาชุมชนจะต้องมีคนและชุมชน เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างแท้จริงกระบวนการในการพัฒนาชุมชนจึงต้องเริ่มต้นที่ชุมชน คือการให้โอกาสชุมชนและจัดลำดับความสำคัญของปัญหาของตนเองขึ้นมาแก้ไขจากนั้นการระดมกำลังของทุกฝ่ายที่จะต้องมุ่งสู่เป้าหมายในกระบวนการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งบนพื้นฐานสิทธิมนุษยชนจึงเน้นความสำคัญการมีส่วนร่วมการพัฒนาศักยภาพทั้งตัวคนและชุมชน รวมถึงการเสริมสร้างกระบวนการชุมชนให้เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีเป้าหมายในการเสริมสร้างโอกาสและทางเลือกที่หลากหลายให้กับแต่ละคนในแต่ละชุมชน

2.2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ราเชนทร์ บุญวงศ์ (2549) ศึกษาศักยภาพในการพัฒนากองทุนหมู่บ้านให้เป็นธนาคารหมู่บ้านของหมู่บ้านบ้านป่าไผ่กลาง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบของการปรับเปลี่ยนและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนกองทุนหมู่บ้านให้เป็นธนาคารหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วย สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 180 คน กรรมการกองทุนหมู่บ้าน 15 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ 2 คนและเจ้าหน้าที่จากธนาคารออมสินสาขาสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือแบบสอบถามจำนวน 3 ชุด ประกอบด้วยแบบสอบถามสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 1 ชุด แบบสอบถามกรรมการหมู่บ้าน 1 ชุด และแบบสอบถามองค์กรของภาครัฐที่ให้การสนับสนุน 1 ชุด การวิเคราะห์ข้อมูลจำใช้สถิติข้อมูลเชิง บรรยายและพรรณานำเสนอในรูปแบบตาราง ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน โดยผลการศึกษาสามารถสรุปออกเป็น 3 ปัจจัยดังนี้ ปัจจัยด้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลาคือ ปี 2544 – 2548 สมาชิกกอง

ทุนหมู่บ้านส่วนมากไม่ใช้บริการกู้ยืมเงิน ถ้ามีการกู้ยืมจำนวนเงินกู้จะเป็นจำนวน 6,500 – 13,000 บาท และช่วงเวลา ปี 2546 – 2548 พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่จะมีการกู้ยืมเงินจำนวน 13,000 – 20,000 บาท สำหรับวัตถุประสงค์ ในการกู้คือเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนในการค้าขาย และจากการศึกษาพบว่าสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความรู้ทั่วไปของกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในเรื่องของความร่วมมือในการดำเนินงานยังอยู่ในระดับปานกลาง แต่ในด้านการตรวจสอบเอกสารต่างๆ ทั้งเพศหญิงและเพศชายมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ส่วนปัจจัยด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน พบว่าคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านทั้งเพศชาย เพศหญิงมีระดับความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถในการดำเนินงานอยู่ในระดับดีพอสมควรให้เห็นถึงศักยภาพในการทำงานที่มีประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านพบว่าคณะกรรมการที่เป็นเพศหญิงจะมีการปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วนคณะกรรมการที่เป็นเพศชายมีการปฏิบัติงานในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาจำแนกตามระดับการศึกษาพบว่าคณะกรรมการที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และปริญญาตรีมีการปฏิบัติงานในระดับมาก ในขณะที่คณะกรรมการที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญามีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง และปัจจัยด้านผู้สนับสนุน จากการศึกษาพบว่าผู้สนับสนุนที่มีส่วนช่วยผลักดันให้กองทุนหมู่บ้านสามารถเปลี่ยนเป็นธนาคารชุมชนมีทั้งหมด 2 หน่วยงานดังนี้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ติดตามสนับสนุนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและเครือข่ายกองทุนในทุกระดับ ให้ขับเคลื่อนอย่างมีประสิทธิภาพ และธนาคารออมสิน สาขาสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ทำหน้าที่ดูแลในฐานะเป็นที่ปรึกษาโดยให้ความรู้ งานเอกสารแก่คณะกรรมการ ผลจากการศึกษาพบว่ากองทุนหมู่บ้านบ้านป่าไผ่กลางสามารถปรับเปลี่ยนเป็นธนาคารชุมชนถือเป็นความสำเร็จร่วมกันระหว่างภาครัฐภาคเอกชนและภาคประชาชน สำหรับในส่วนของการข้อเสนอแนะในด้านของปัจจัยจากสมาชิก ควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับสมาชิกในรูปของการจัดประชุม ทำเอกสารเผยแพร่ อีกทั้งควรให้สมาชิกมีส่วนร่วม กับกิจกรรมของกองทุนให้มาก ด้านของปัจจัยจากคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้านคณะกรรมการฯ ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจมีความเต็มใจที่จะเสียสละ เพื่อชุมชนอย่างแท้จริงรวมถึง ต้องมีความเข้าใจในกระบวนการบริหารจัดการและปัจจัยด้านหน่วยงานที่สนับสนุนควรมีความพร้อมที่จะให้การสนับสนุนรวมทั้งส่งพนักงานเข้าไปดูแลให้การอบรม

ยุพเรศ ทองอินทร์ (2553) ศึกษาการยกระดับโครงการกองทุนหมู่บ้านสู่สถาบันการเงินชุมชนกรณีศึกษาหมู่บ้านท่าคอนไชย ต.นาเกลือ อ.เวียงสา จ.น่าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความแตกต่างของโครงการรัฐบาลระหว่างโครงการกองทุนหมู่บ้านและสถาบันการเงินชุมชน รวมถึงศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกและคณะกรรมการ ผลการดำเนินงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านท่าคอนไชย อีกทั้งเพื่อทราบถึงปัญหาอุปสรรคและความพร้อมในการจัดการยกระดับจากกองทุนหมู่บ้านมาจัดตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน สำหรับผลการศึกษสามารถแบ่งออกเป็น ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างโครงการกองทุนหมู่บ้านและสถาบันการเงินชุมชนจากการศึกษาพบว่าการจัดตั้งสถาบันการเงินชุมชนจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากแก่คนในชุมชน เนื่องจากเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน เพื่อเป็นการสร้างงานให้แก่คนในชุมชนเป็นเงินทุนฉุกเฉินซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองภายในชุมชน เป็นการสร้างศักยภาพความเข้มแข็งให้กับชุมชนแต่เนื่องจากสถาบันการเงินชุมชนไม่ได้เป็นนโยบายของรัฐบาลโดยตรง ดังนั้นสถาบันการเงินชุมชนจึงไม่ได้มีเงินสนับสนุนจากรัฐบาลเหมือนกองทุนหมู่บ้านจึงมีความจำเป็นที่ชุมชนต้องมีศักยภาพมากพอที่จะตั้งสถาบันการเงินชุมชนโดยเฉพาะด้านเงินทุน และการบริหารจัดการสถาบันการเงินจึงจำเป็นต้องมีการจัดตั้งอาคารสถานที่ อุปกรณ์สำนักงาน ที่มีความพร้อม และส่วนที่ 2 จากแบบสอบถามด้านการศึกษาความพร้อมในการยกระดับโครงการกองทุนหมู่บ้านสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านมีจำนวนทั้งหมด 60 ราย แบ่งออกเป็น เพศชาย 26 ราย และเพศหญิง 34 ราย สถานภาพ โสด 20 ราย สมรส 38 ราย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 51-60 ปี การศึกษาของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านส่วนใหญ่อยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักโดยมีรายได้เฉลี่ยต่อปีต่ำกว่า 30,000 บาท จากการศึกษพบว่าสมาชิก ส่วนใหญ่มีการกู้ยืมเงินเป็นจำนวน 15,000-20,000 บาท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นเงินหมุนเวียนในครอบครัว ส่วนการส่งคืนชำระหนี้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านมีการส่งชำระหนี้ดี และสมาชิกส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเงินที่กู้ไปจากกองทุนยังไม่เพียงพอต่อ ความต้องการด้านการบริหารจัดการพบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการบริหารเงินทุนพบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในระดับปานกลางโดยเรื่องที่สมาชิกมีส่วนร่วมมากที่สุดได้แก่ เรื่องการจัดสรรเงินทุนอย่างลงตัวยั่งยืน และการส่งเสริม การออมโดยการเข้าร่วมกลุ่มสัจจะออมทรัพย์ด้านความสามัคคีอันดีในระดับชุมชน พบว่าสมาชิกในชุมชนมีระดับความสามัคคีอยู่ในระดับมาก ด้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

มีจำนวนทั้งหมด 11 คน แบ่งเป็น เพศชาย 5 คน และเพศหญิง 6 คน โดยคณะกรรมการทั้งหมด 11 คน มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี โดยระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีมากที่สุดรองลงมา คือ มัธยมศึกษาตอนปลาย โดยคณะกรรมการประกอบอาชีพรับราชการมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ประกอบอาชีพอื่นๆและรับจ้าง เมื่อพิจารณาในด้านการมีส่วนร่วมในการจัดตั้งและโครงสร้าง คณะกรรมการพบว่าคณะกรรมการมีส่วนร่วมในระดับมาก โดยที่คณะกรรมการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนเองมากที่สุดรองลงมาคือมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายระเบียบข้อบังคับต่างๆ ของกองทุนและคณะกรรมการมีส่วนร่วมในเรื่องความพร้อมของอาคารสถานที่ในการดำเนินงานน้อยที่สุด ด้านการบริหารจัดการพบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยคณะกรรมการให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการประชุมมากที่สุดและในเรื่องการติดตาม ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิคนั้นคณะกรรมการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดด้านความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน พบว่าระดับความสัมพันธ์อยู่ในระดับมากโดยคณะกรรมการมีความสัมพันธ์ระหว่างกันเองมากกว่ากับสมาชิก จากการทำการศึกษาทั้งสมาชิกและคณะกรรมการมีความเห็นตรงกันว่ายังไม่มี ความพร้อมที่จะขยฐานะจากกองทุนหมู่บ้านเป็นสถาบันการเงินชุมชน เนื่องจากสมาชิก กองทุนหมู่บ้านเห็นว่ากองทุนยังไม่มีเงินทุนมากพอ รวมทั้งสมาชิกกองทุนยังขาดความสามัคคี ส่วนคณะกรรมการมีความเห็นว่าสมาชิกยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของสถาบันการเงินชุมชน เนื่องจากยังมีการใช้จ่ายเงินกู้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ด้านข้อเสนอแนะผู้ศึกษาเห็นว่าควรจัดให้มีการประชุมประชาคมระดับหมู่บ้าน เพื่อให้คณะกรรมการและสมาชิกได้มีการแลกเปลี่ยนความเห็น และช่วยเหลือซึ่งกันและกันรวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการส่งเจ้าหน้าที่เข้าไปดูแล ให้ความรู้แก่คณะกรรมการสมาชิกเพื่อลดปัญหาด้านการจัดการเงินทุนของกองทุน อีกทั้งผู้นำ ชุมชนผู้เกี่ยวข้องควรมีการประชาสัมพันธ์เรื่อง สถาบันการเงินชุมชนให้มากกว่านี้และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องควรจัดสรรให้มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้แก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเพื่อที่จะได้ มีทุนใช้จ่ายในการดำเนินการกองทุน เช่น เครื่องเขียน ตู้เอกสาร เป็นต้น

วัฒนิภา พรหมประเสริฐ (2554) ศึกษาศักยภาพของการเป็นสถาบันการเงินชุมชนอย่าง ยั่งยืน บ้านใหม่พัฒนา ตำบลเวียง อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการศึกษาศักยภาพด้านโครงสร้างและผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนบ้านใหม่ พัฒนาการศึกษาคั้งนี้มีสมาชิกจำนวน 193 คน และคณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชน

บ้านใหม่พัฒนา จำนวน 9 คน สำหรับข้อมูลที่ใช้ในการในการศึกษาได้แก่ ข้อมูลเงินฝาก จำนวนเงินกู้ รวมถึงการชำระเงินกู้คืนของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปได้ดังนี้ด้านศักยภาพ โครงสร้างของสถาบันการเงินด้านสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน จากการศึกษพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงอายุอยู่ ระหว่าง 45-54 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนมาแล้ว 4 ปี ส่วนใหญ่จะใช้บริการฝากเงินสถาบันการเงินชุมชน 2 ครั้งต่อเดือน สำหรับการกู้เงินสมาชิกส่วนใหญ่มีการกู้ยืมเงินจากสถาบันอย่างน้อย 1 ครั้ง เพื่อนำไปใช้ในทางเกษตร โดยศักยภาพในการใช้บริการฝากเงินและกู้ยืมเงินของสถาบันการเงินชุมชนมีศักยภาพการให้บริการในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสมาชิก พบว่าสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชนในระดับดีมาก เมื่อจำแนกแยกตามเพศพบว่าทั้งเพศหญิงและเพศชายมีความรู้ความเข้าใจในระดับดีมาก มีส่วนช่วยให้การดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนไปได้ด้วยดีใน ด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกสถาบันการเงินชุมชน จากการศึกษพบว่าสมาชิกสถาบันการเงินชุมชนมีส่วนร่วม ในการเข้าร่วมกำหนดนโยบายระเบียบข้อบังคับและการใช้สิทธิออกเสียงลงมติต่างๆในที่ประชุมมีส่วนร่วม ในระดับมากด้านของคณะกรรมการพบว่า คณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 32-41 ปี ระดับการศึกษามัธยมปลาย ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ซึ่งคณะกรรมการเป็นผู้ที่สมาชิกเลือกขึ้นมารับตำแหน่ง จำนวน 9 คน ประกอบด้วย ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกอบต. และลูกบ้าน โดยแบ่งหน้าที่ในการทำงานคือ ประธาน รองประธาน เลขานุการ เสรียนุญ กรรมการ ซึ่งมีหน้าที่และความรับผิดชอบในสถาบันการเงินชุมชน สามารถแบ่งได้ 3 ฝ่ายได้แก่ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายบัญชี และฝ่ายสินเชื่อ และสำหรับการบริหารงานของสถาบันการเงินชุมชนบ้านใหม่พัฒนา อยู่ภายใต้การดูแลของธนาคารออมสิน สาขาเวียงป่าเป้า โดยสถาบันการเงินได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ไว้ที่ 1 บาทต่อปี และดอกเบี้ยเงินกู้ 10 บาทต่อปี หลักเกณฑ์การให้เงินกู้จะพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมหลักประกันรวมไปถึงความสามารถในการชำระหนี้จำนวนเงินให้กู้ ไม่ เกิน 10 เท่าของเงินฝาก แต่ไม่เกิน 50,000 บาท และมีการติดตามตรวจสอบการชำระเงินกู้ โดยคณะกรรมการฝ่ายสินเชื่อของสถาบันการเงินชุมชน กำหนดระยะเวลาในการชำระคืนเงินกู้ ทั้งรายเดือนและรายปีมีการจัดโครงสร้างและหน้าที่ในการทำงานที่ชัดเจน แสดงว่าสถาบันการเงินชุมชนมีศักยภาพในการบริหารงานในระดับดีและจากการศึกษาพบว่าคณะกรรมการ มีความรู้ความ

เข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินชุมชนในระดับดีมาก เมื่อจำแนกตามเพศพบว่าเพศหญิงสามารถตอบคำถามถูกมากกว่าเพศชายดังนั้นเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า คณะกรรมการสถาบันการเงินชุมชนมีศักยภาพด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชนอยู่ในระดับดี นอกจากนั้นพบว่าคณะกรรมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานระดับมากคือมีการร่วมออกระเบียบข้อบังคับหลักเกณฑ์และมีการร่วมกันร่างระเบียบสถาบันการเงินชุมชน ด้านศักยภาพผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนพบว่าสถาบันการเงินชุมชนมียอดเงินฝากคงเหลือทั้งสิ้น 1,106,890 บาท มีการอนุมัติเงินกู้ให้สมาชิกทั้งหมดเป็นจำนวนเงิน 2,726,500 บาท จากการศึกษาพบว่าโดยเฉลี่ยแล้วสมาชิกแต่ละคน จะมีจำนวนเงิน ฝากเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น จำนวนสมาชิกแต่ละไตรมาสเพิ่มสูงขึ้น จำนวนเงินกู้โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นในช่วงปี 2551 แต่ในช่วงปี 2552 จำนวนเงินกู้โดยเฉลี่ยกลับลดลง แต่ไม่ได้เป็นการลดลงแบบต่อเนื่อง เนื่องจากมีการเพิ่ม และลดลงสลับกันในแต่ละไตรมาสสำหรับด้านการส่งชำระคืนของเงินกู้สมาชิกมีการชำระคืนเงินกู้ตรงเวลาตามที่กำหนดในสัญญา ทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องหนี้ค้างชำระ สำหรับข้อเสนอแนะผู้ศึกษาเห็นว่าสถาบันการเงินชุมชนควรทำการประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้ประชากรในหมู่บ้านเข้าเป็นสมาชิกให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริมในเรื่องการออมเงินการสร้างอาชีพรวมถึง คณะกรรมการควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสถาบันการเงินชุมชนให้ครบในทุกด้านเพื่อที่จะได้แนะนำข้อมูลให้แก่ผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง

ผจง ธนะขว้าง (2554) ศึกษาเรื่องผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชนต้นแบบบ้านไทรย้อย หมู่ 2 ตำบลไทรย้อย อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ เพื่อศึกษาบทบาทของ คณะกรรมการและสมาชิก รวมถึงเพื่อศึกษาผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน และเพื่อประเมินความคิดเห็นของสมาชิก ที่มีต่อสถาบันการเงินชุมชนโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่คณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน สมาชิกของสถาบันการเงิน ชุมชน รวมทั้งหมด 60 ตัวอย่าง ซึ่งผลการศึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็นผลการศึกษาบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการจากการศึกษาพบว่าสถาบันการเงินบ้านไทรย้อย มีคณะกรรมการทั้งหมด 9 คน แบ่งเป็นเพศชาย 3 คน และเพศหญิง 6 คน คณะกรรมการส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 40-49 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดคือระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป สำหรับบทบาทของคณะกรรมการได้แก่การตั้งกฎ เกณฑ์ในการรับสมาชิก การติดตามหนี้สิน และการจัดสรรเงินปันผลกำไรที่ได้จากการ ประกอบการ ผลการศึกษาบทบาทของสมาชิกจากการศึกษาพบว่าสถาบันการเงินชุมชน

มีสมาชิกทั้งหมด 142 คน แต่ผู้ศึกษาได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนคือข้อมูลทั่วไปของสมาชิก และบทบาทของสมาชิก โดยข้อมูลทั่วไปของสมาชิกพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 41-50 ปี สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ที่ระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพค้าขายโดยมีราย ได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาทและมีรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน 5,001-10,000 บาท ซึ่งจะเห็นได้ว่าสมาชิกมีระดับรายได้และรายจ่ายเฉลี่ยใกล้เคียงกันทำให้สมาชิกที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายจะทำการกู้ยืมเงินจากสถาบัน สำหรับบทบาทในการฝากเงินของสมาชิกส่วนใหญ่จะมีการฝากเงินกับสถาบันการเงินชุมชนคิดเป็นร้อยละ 83 ของสมาชิกทั้งหมดมีการฝากเงินโดยเฉลี่ยต่อครั้งอยู่ระหว่าง 1 - 500 บาท โดยมีวัตถุประสงค์ในการฝากเงินเพื่อเป็นการเก็บไว้ใช้ยามฉุกเฉิน ร้อยละ 66 และเหตุผล ที่สมาชิกเลือกฝากเงินกับสถาบันการเงินชุมชนแทนที่จะไปฝากเงินกับสถาบันการเงินอื่นๆ คือ มีความสะดวกรวดเร็ว คิดเป็นร้อยละ 59.21 อาจเป็นเพราะตั้งอยู่แหล่งชุมชน ทำให้สะดวกต่อการเดินทาง และสมาชิกส่วนใหญ่ มีการฝากเงินแบบไม่มีกำหนดคิด เป็นร้อยละ 94 สำหรับบทบาท ด้านกู้เงินสมาชิกมีการกู้เงินคิดเป็นร้อยละ 50 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด มีการกู้เงินเพียงครั้งเดียว คิดเป็นร้อยละ 33 โดยสมาชิก ส่วนใหญ่ได้รับการอนุมัติกู้เงินเต็มจำนวนคิดเป็นจำนวนร้อยละ 73.33 มีวัตถุประสงค์ในการกู้ยืม เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการค้าขาย ร้อยละ 68.57 และสาเหตุที่สมาชิก ทำการกู้ เงินจากสถาบันการเงินชุมชนเนื่องจากอนุมัติเงินกู้ง่ายติดต่อมาชำระหนี้สะดวก คิดเป็น ร้อยละ 29.98 โดยสมาชิกส่วนใหญ่ยังมีการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินอื่นๆ คิดเป็น ร้อยละ 50 หลักประกันส่วนใหญ่ใช้เป็นบุคคลค้ำประกัน คิดเป็นร้อยละ 90 มีการชำระคืนเงินกู้ เป็นรายเดือนพร้อมดอกเบี้ยคิดเป็นร้อยละ 43.33 และส่วนมากส่งคืนชำระหนี้ได้ตามกำหนด คิดเป็น ร้อยละ 80 ด้านศักยภาพในการดำเนินงานของสถาบันการเงินชุมชน จากการศึกษาโดยการเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการสถาบันการเงินชุมชนพบว่าศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับสูงโดยแบ่งเป็นด้านการบริหารจัดการที่มีศักยภาพอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นศักยภาพด้านโครงสร้างด้านการบริหารจัดการ และผลการดำเนินงานด้านการพึ่งพาตนเองสู่ความเข้มแข็งยั่งยืนซึ่งศักยภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางประกอบไปด้วยศักยภาพในการเชื่อมโยงความรู้ และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การรวมกลุ่มพัฒนาและการมีปฏิสัมพันธ์ สวัสดิการชุมชนความพึงพอใจ ของสมาชิกที่มีต่อสถาบันการเงินชุมชนพบว่า โดยภาพรวมสมาชิก

มีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานสถาบันการเงินชุมชนบ้านไทร้อยอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ทั้งด้านการฝากเงินกู้เงินและสถานที่ สำหรับข้อเสนอแนะจากการศึกษาพบว่าในเรื่องของการจัดสรรเงินปันผลของสถาบันการเงินยังมีการจัดสรรที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากไม่มีการจัดสรรเพื่อเป็นสวัสดิการแก่ชุมชน ดังนั้น ควรมีการจัดสรรคืนให้แก่ชุมชนในรูปแบบของสวัสดิการต่างๆและในด้านการดำเนินการพบว่าอัตราส่วนของจำนวนเงินกู้ที่ให้สมาชิกกู้ยืมที่ร้อยละ 58.13 ซึ่งถือว่าน้อยเมื่อเทียบกับความต้องการกู้เงินจากสมาชิก ดังนั้นสถาบันการเงินชุมชนควรมีการให้กู้เงินเพิ่มขึ้น